

PRESSMEDDELANDE

DATUM: 2023-10-27
NR: 17
KONTAKT: Presstjänsten, tel. 08-787 02 02

SVERIGES RIKSBANK
SE-103 37 Stockholm
(Brunkebergstorg 11)

Tel +46 8 787 00 00
Fax +46 8 21 05 31
registratorn@riksbank.se
www.riksbank.se

Politiska beslut brådskar så att alla kan betala

Stärk kontanternas ställning i lagstiftningen, förbered lagstiftning för en e-krona och öka den finansiella och digitala inkluderingen. Detta enligt remissvaret som Riksbanken idag lämnar på Betalningsutredningens betänkande om statens betalningar. Riksbanken anser att staten, inklusive Riksbanken, ska ha en mer aktiv roll i betalningssystemet och att flera av utredningens förslag behöver skärpas och tydliggöras.

Riksbankens uppgift är att bidra till ett stabilt och effektivt finansiellt system. Det innebär bland annat att se till att allmänheten kan göra betalningar såväl i normala tider som vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Staten behöver säkerställa att betalningsmarknaden även på sikt ska vara effektiv, säker och tillgänglig.

”För det första måste kontanternas ställning stärkas så att konsumenterna kan använda kontanter vid betalningar. För det andra måste fler konsumenter och företag få tillgång till betalkonto. Alla som behöver betala måste också kunna betala”, säger riksbankschef Erik Thedéen.

Stärk kontanternas ställning i lagstiftningen

Riksbanken anser att lagstiftningen kring kontanter behöver skärpas omgående. Kontanter behövs för att undvika att människor hamnar i digitalt och finansiellt utanförskap. Kontanter är även viktiga för Sveriges beredskap. Om el- och telekommunikationerna slås ut är kontanter initialt det enda fungerande betalningsmedlet. Handeln bör därför vara skyldig att ta emot kontanter som betalning för livsnödvändiga varor, som exempelvis apoteksvaror, driv- och livsmedel. Undantag ska kunna göras för till exempel mindre aktörer. Dessutom bör bankerna vara skyldiga att ta emot konsumenters kontantinsättningar.

Öka inkluderingen – alla ska kunna betala

Fler måste få möjlighet att göra betalningar. Ett sätt för att öka den finansiella och digitala inkluderingen på betalningsmarknaden är att fler konsumenter och företag får tillgång till betalkonto. Dessutom anser Riksbanken att bankerna måste erbjuda betaltjänster som fungerar för konsumenter som har svårt att använda digitala tjänster, exempelvis betalningar över disk och brevgiro.

Förbered lagstiftning inför en e-krona

Digitaliseringen kommer att fortsätta både i Sverige och i omvärlden, vilket kommer att kräva nya betalningslösningar. En statlig digital centralbankspeng, en så kallad e-krona, kan komma att bli ett viktigt komplement till kontanter på betalningsmarknaden.

Riksbanken anser att lagstiftningsarbetet för en eventuell e-krona måste påbörjas nu. EU-kommissionen lämnade i juni 2023 lagförslag om en digital euro. Europeiska centralbanken har nu beslutat att gå vidare med sina förberedelser, vilket påskyndar behovet av svensk lagstiftning för en eventuell utgivning av e-krona. Det handlar om att leddiden inte får vara alltför lång om riksdagen beslutar att Riksbanken ska få ge ut en e-krona.

”Vi måste förbereda oss för framtiden. Den snabba omvandlingen och digitaliseringen av betalningsmarknaden – med nya aktörer, ny teknologi och förändrade betalningsvanor – ställer krav på att även centralbanker anpassar sitt utbud av tjänster och förändrar sina system. En e-krona skulle kunna vara en del av framtidens betalningsmarknad, bland annat i ljuset av det pågående arbetet med en digital euro”, säger Erik Thedéen.

Riksbanken anser att den svenska betalningsmarknaden behöver moderniseras även inom andra områden. För att inte tappa fart, är det viktigt att Sverige följer med den internationella utvecklingen och anpassar lagstiftningen för exempelvis omedelbara och gränsöverskridande betalningar i svenska kronor. Detta möjliggör att allmänheten kan ta emot och genomföra betalningar snabbare och effektivare i vardagen.